

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๐/๒๕๔๘

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ กับพวก จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ในประเด็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ดังนี้

๑. บริษัทการเงินระหว่างประเทศ (International Finance Corporation) เป็นโจทก์ฟ้อง นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ จำเลยที่ ๑ บริษัท เลี่ยวไพรัตน์วิสาหกิจ จำกัด จำเลยที่ ๒ ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ตามคดีหมายเลขคำที่ กค. ๒๓๘/๒๕๔๖ เรื่อง ผิดสัญญาจำนอง จำนวนทุนทรัพย์ ๑๒,๕๗๐,๕๘๗,๒๕๓.๑๓ บาท ขอให้ศาลพิพากษาบังคับให้ จำเลยทั้งสองในฐานะผู้จำนองชำระหนี้รวมเป็นจำนวนเงิน ๓๑๘,๗๕๓,๐๓๕.๐๕ เหรียญสหรัฐ หรือคิดคำนวณเป็นเงินบาทไทย ณ วันฟ้อง จำนวน ๑๒,๕๗๐,๕๘๗,๒๕๓.๑๓ บาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ๑ เหรียญสหรัฐเท่ากับ ๔๐.๖๘๗๘ บาท ให้แก่โจทก์

๒. จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์

๓. จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๗ ยกประเด็นที่จำเลยโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง สรุปความได้ว่า มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ได้บัญญัติจำกัดหรือตัดสิทธิของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้จำนองต้องรับผิดชอบกับลูกหนี้หรือผู้จำนอง ในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ซึ่งในคดีฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วด้วยเช่นกัน ดังนั้น จำเลยทั้งสอง ต้องรับผิดชอบกับลูกหนี้หรือผู้จำนอง และโดยที่บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ได้ให้สิทธิ

แก่จำเลยทั้งสองในการยกบทบัญญัติดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด ประกอบกับมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง จำเลยทั้งสองในฐานะต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ไม่สามารถใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ได้ตามมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และไม่สามารถยกแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีได้ ทั้งที่แผนได้กำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เต็มจำนวนหนี้โดยไม่มีการลดหนี้แต่อย่างใด บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวจึงบัญญัติขึ้นโดยขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยทั้งสองในการต่อสู้คดีตามกฎหมายและมีผลกระทบต่ออนาถาที่สำคัญแห่งสิทธิในทรัพย์สิน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียมกันในทางกฎหมาย การที่บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง กำหนดให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ได้เต็มจำนวนและตัดสิทธิไม่ให้จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้ต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ เพราะเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว และการที่มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสอง ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้ำประกันอันเป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการบังคับชำระหนี้เอาทั้งจำเลยทั้งสองโดยไม่มีบทบัญญัติเป็นข้อยกเว้น หรือให้สิทธิแก่ผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการต่อสู้คดีว่าในกรณีที่แผนฟื้นฟูกิจการได้กำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เต็มจำนวนหรือไม่มีการลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้หรือในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ผิดนัดชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการนั้น ห้ามเจ้าหนี้ฟ้องร้องผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน แต่บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวได้บัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการฟ้องบังคับชำระหนี้เอาทั้งจำเลยทั้งสองซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันได้ทั้ง ๆ ที่บุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ในฐานะเดียวกับลูกหนี้โดยลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ตามแผนแต่อย่างใด และทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีกรณีโต้แย้งสิทธิของโจทก์ ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และขอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางส่งคำโต้แย้งของจำเลยตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๔. โจทก์ยื่นคำแถลงคัดค้านสรุปว่า โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองในคดีนี้ในฐานะผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้เงินกู้ที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ในส่วนที่เกิดขึ้นก่อนที่ลูกหนี้จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

และผลการผัดผ่อนของลูกหนี้ได้เกิดต่อเนื่องตลอดมา โจทก์มิได้ฟ้องบังคับจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๖๐ แต่อย่างไร และมีได้เกี่ยวข้องกับ การบังคับตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ด้วย และโจทก์ขอคัดค้านคำร้องของจำเลยที่ขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพราะว่า บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญกล่าวคือ บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ห้ามผู้ค้าประกันยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนหนี้ที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยงในเวลาภายหลังหน้าได้ เพราะเหตุที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว เพื่อมิให้มีการยื่นคำขอรับชำระหนี้ซ้ำซ้อนกัน หรือเพื่อมิให้ลูกหนี้ต้องชำระหนี้ ๒ ทาง ทั้งเจ้าหนี้และผู้ค้าประกัน บทบัญญัติดังกล่าวจึงถูกต้องและเป็นธรรมแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อเจ้าหนี้ที่ไม่สามารถจะรับชำระหนี้เต็มจำนวนจากลูกหนี้ผู้ถูกฟื้นฟูกิจการได้ อันเป็นผลมาจากการที่ลูกหนี้ตกอยู่ในสภาพเป็นผู้มีหนี้สินส่วนตัว จึงต้องมีการบัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้เต็มจำนวน โดยมีสิทธิเรียกร้องบังคับชำระหนี้เอาจากผู้ค้าประกันได้อีก นอกจากนี้ โจทก์ได้ฟ้องบังคับต่อจำเลยทั้งสองในมูลหนี้ตามสัญญาการค้าประกันภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องความรับผิดของผู้ค้าประกัน โจทก์มิได้ฟ้องจำเลยทั้งสองให้รับผิดตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แต่อย่างไร บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทคดีนี้ และมีได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะต้องนำมาใช้ในการวินิจฉัยคดี ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของจำเลยทั้งสองที่ขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

๕. ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิจารณาแล้ว เห็นว่า เนื่องจากศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับคำแถลงคัดค้านคำร้องของจำเลยที่ขอให้ส่งความเห็นโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยของโจทก์ และคดีนี้ โจทก์บรรยายฟ้องสรุปความได้ว่า “จำเลยทั้งสองเป็นผู้ค้าประกันการชำระหนี้ของบริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ ที่ได้ทำสัญญากู้เงินไปจากโจทก์ ต่อมาหลังจากการชำระหนี้เงินกู้บางส่วนแล้ว ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ ซึ่งตามวรรคสองของ

มาตรา ๕๐/๖๐ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ นั้น คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกันแต่อย่างใด ต่อมาหลังจากที่ลูกหนี้ได้ทยอยชำระหนี้อีกบางส่วน และชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการแก่โจทก์โดยแปลงหนี้เป็นหุ้นอีกครั้งแล้ว เมื่อนับถึงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ลูกหนี้ยังมีหนี้เงินกู้ค้างชำระรวม ๓๑๘,๗๕๓,๐๓๕.๐๕ เหรียญสหรัฐอเมริกา และลูกหนี้เคยมีจดหมายถึงโจทก์ขอเลื่อนการชำระหนี้ที่ค้างชำระออกไปอย่างไม่มีกำหนด ซึ่งโจทก์ไม่ตกลงด้วย และได้มีหนังสือทวงถามไปยังจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้แต่จำเลยทั้งสองก็เพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระหนี้ให้กับโจทก์ตามคำขอท้ายฟ้อง” คำฟ้องของโจทก์จึงเป็นการอาศัยมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ตามที่บรรยายในคำฟ้อง ซึ่งศาลจำต้องพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่โจทก์อ้างดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าศาลจะใช้บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาบังคับแก่คดีนี้ และนายจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง (ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง) ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และศาลตรวจไม่พบคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง กรณีต้องด้วยมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ศาลมีคำสั่งให้ส่งคำโต้แย้งในประเด็นดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓

มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ผู้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๑ อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยในเวลาภายในได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว

มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้ หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และไม่มีผลให้บุคคลเช่นว่านั้นต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันดังกล่าว เว้นแต่บุคคลเช่นว่านั้นจะยินยอมโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย

ได้พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางส่งความเห็นของคู่ความ ซึ่งโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเป็นกรณีที่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางส่งคำโต้แย้งได้และศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

ประเด็นหลักตามคำร้องที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” เป็นบทบัญญัติทั่วไปของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายความว่า ต้องมีความเคารพ ในสิทธิเสรีภาพและความเป็นมนุษย์ของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในลักษณะซึ่งไม่ใช่ เพื่อนมนุษย์ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่บุคคลทุกคนมีอยู่ในตัว เป็นหลักภราดรภาพ คือ ความเคารพในเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและคุ้มครองให้บุคคลอื่นต้องปฏิบัติต่อบุคคลอื่นเช่นเดียวกับเรา รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญ รับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญ นี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” เป็นหลักการของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รับรองไว้ จะกระทำมิได้ แต่มีข้อยกเว้นให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่ รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและ เสรีภาพนั้นมิได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของชนชาวไทย ให้บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิ และการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” เป็นบทบัญญัติ ที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน แต่ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิต้องเป็นไปตามที่กฎหมาย กำหนด ส่วนพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง บัญญัติ จำกัดสิทธิของจำเลยในการยื่นคำขอชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการในกรณีที่เจ้าหนี้อื่นยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ เต็มจำนวนแล้ว และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ให้สิทธิจำเลยยกข้อต่อสู้ในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ตก เป็นผู้ผิดนัด

ได้พิจารณาแล้ว การฟื้นฟูกิจการเป็นแนวความคิดใหม่ที่แตกต่างจากการฟ้องล้มละลายเดิม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาแบ่งชำระให้กับเจ้าหนี้อันเป็นมาตรการที่จะจัดการ กับทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ทั้งหมดในลักษณะที่ทำเพื่อประโยชน์ร่วมกันและในคราว เดียวกัน แต่การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มีวัตถุประสงค์แตกต่างจากการฟ้องล้มละลาย เพราะต้องการให้ กิจการของลูกหนี้ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป โดยไม่ต้องนำทรัพย์สินมาเฉลี่ยแบ่งปันระหว่างเจ้าหนี้เหมือน

กระบวนการล้มละลาย แต่เจ้าหนี้ทั้งหลายจะได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรม ภายหลังจากฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นผลสำเร็จ หลักการสำคัญของการฟื้นฟูกิจการ คือ กำหนดให้ลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งมีปัญหากิจการประสบปัญหาทางการเงินและมีลักษณะที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อให้สามารถฟื้นฟูกิจการได้แทนที่จะถูกเจ้าหนี้อ้างเป็นคดีล้มละลาย อย่างไรก็ตามหลักการของกฎหมายว่าด้วยล้มละลายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันได้นำมาใช้กับความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันตามสัญญาค้าประกันในกรณีศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ด้วย บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับชำระหนี้และความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ กรณีศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จึงไม่แตกต่างจากกรณีฟ้องล้มละลายปกติ โดยยึดหลักการให้ผู้ค้าประกันยังคงผูกพันและต้องรับผิดชอบตามสัญญาค้าประกันที่มีต่อเจ้าหนี้ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติที่รองรับสิทธิและหน้าที่ระหว่างเจ้าหนี้กับผู้ค้าประกัน และระหว่างผู้ค้าประกันกับลูกหนี้ที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ที่บัญญัติให้ผู้ค้าประกันของลูกหนี้ที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการอาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยงในเวลาภายหลังได้ วัตถุประสงค์ของบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมีนัยสำคัญว่า แม้ลูกหนี้จะถูกฟื้นฟูกิจการตามคำสั่งศาล แต่ผู้ค้าประกันก็ยังคงต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ตามสัญญาค้าประกัน และเจ้าหนี้อาจยังมีสิทธิฟ้องผู้ค้าประกันตามสัญญาค้าประกันได้ สำหรับผู้ค้าประกันกฎหมายได้ให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกัน โดยกำหนดให้มีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้เพื่อที่จะใช้สิทธิไต่เบี่ยงต่อลูกหนี้ภายหลังที่ได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ตามสัญญาค้าประกันแล้ว ส่วนบทบัญญัติที่ห้ามผู้ค้าประกันยื่นคำขอรับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วก็มีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าหนี้ และเพื่อมิให้มีการชำระหนี้ซ้ำซ้อนในหนี้ที่มีมูลหนี้เดียวกัน

สำหรับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง เป็นผลมาจากการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยผู้ทำแผนจะเข้ามาวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์และปัญหาของกิจการ ตลอดจนเสนอแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาอันโดยจัดทำเป็นแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งในแผนนั้นอย่างน้อยมีรายการเรื่อง การชำระหนี้ การยืดกำหนดเวลาชำระหนี้ การลดจำนวนหนี้ลง การไถ่ถอนหลักประกันในกรณีที่มีเจ้าหนี้อ้างประกัน และความรับผิดชอบของผู้ค้าประกัน เป็นต้น แผนฟื้นฟูกิจการจะต้องได้รับการยอมรับจากที่ประชุมเจ้าหนี้ และศาลมีคำสั่ง

เห็นชอบด้วยแผนแล้วจึงจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหากิจการที่กำลังตกต่ำให้ฟื้นคืนสภาพเดิมได้
มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง บัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบ
ของผู้ค้าประกันในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และไม่มีผลให้บุคคลเช่นว่านั้น
ต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันดังกล่าว บทบัญญัติดังกล่าวมีหลักการเช่นเดียวกันกับ
การประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย และการปลดลูกหนี้จากล้มละลาย เหตุผล เพราะการจัดทำแผนฟื้นฟู
กิจการเป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้ เพื่อแก้ปัญหาความมีหนี้สินล้นพ้นตัวและกิจการประสบปัญหา
ทางการเงิน เพื่อให้สามารถฟื้นฟูกิจการได้ ดังนั้น โอกาสที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้เต็มจำนวน
ย่อมเป็นไปได้ยาก แต่สำหรับผู้ค้าประกัน ซึ่งตามสัญญาค้ำประกัน ผู้ก้ำประกันต่อเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้
เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้น ยังมีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้ซึ่งตามหลัก “สัญญาย่อมเป็นสัญญา”
ผู้ค้าประกันต้องปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกันที่มีต่อเจ้าหนี้ซึ่งในกรณีนี้กฎหมายได้ให้ความคุ้มครอง
ผู้ค้าประกันในการที่จะใช้สิทธิไล่เบี้ยกับลูกหนี้ไว้แล้วในกฎหมายล้มละลายทั้งกรณีฟ้องล้มละลาย
และกรณีขอให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งในกรณีของการฟื้นฟูกิจการ หากการฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จ
ลูกหนี้กลับมามีความสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ย่อมเป็นประโยชน์ทั้งต่อเจ้าหนี้ และผู้ค้าประกัน
รวมทั้งเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้าของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป กรณีนี้ผู้ค้าประกัน
จึงไม่อาจกล่าวอ้างว่าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ และกฎหมายไม่ให้ความคุ้มครองโดยเท่าเทียมกัน

ข้ออ้างของผู้ร้องที่ได้แย้งว่า หนี้ตามสัญญากู้เงินและสัญญาค้ำประกันมีการเปลี่ยนแปลง
สาระสำคัญแห่งหนี้โดยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยกำหนดให้โจทก์ได้รับชำระหนี้เงินต้นเต็มจำนวน
และดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ โจทก์จึงยังมีสิทธิได้รับชำระหนี้เงินต้นและ
ดอกเบี้ยตามแผนฟื้นฟูกิจการ โดยที่ลูกหนี้ยังไม่ผิคนัดชำระหนี้ตามแผน โจทก์จึงยังไม่ถูกโต้แย้งสิทธิ
จึงเป็นการให้สิทธิแก่โจทก์เกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และเป็นการจำกัดสิทธิของจำเลย เห็นว่า
การที่ลูกหนี้มีได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ตามสัญญาเงินกู้ และเมื่อมีการเตือนแล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ ลูกหนี้
จึงตกเป็นผู้ผิคนัดตามสัญญาเงินกู้แล้ว ซึ่งผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกันตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ สำหรับแผนฟื้นฟูกิจการซึ่งที่ประชุมเจ้าหนี้ได้ให้การยอมรับ
และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว เป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้ จึงไม่เกี่ยวกับผู้ค้าประกัน และไม่มีผล
เปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ค้าประกัน นอกจากนี้ การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่แน่นอนว่าจะสำเร็จ
ตามแผนฟื้นฟูกิจการหรือไม่ หากไม่สำเร็จและศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลก็จะมีการคำสั่ง

พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ตามมาตรา ๕๐/๗๐ วรรคสอง ซึ่งเจ้าหนี้ต้องดำเนินการตามกระบวนการว่าด้วยล้มละลายต่อไป เจ้าหนี้จึงยังไม่มีค้ำประกันว่าจะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้เต็มจำนวน หรือแม้แต่ตามที่ตกลงไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น ผู้ค้ำประกันจึงยังไม่หลุดพ้นความรับผิด เพราะในเมื่อขณะทำสัญญาค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

ข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง บัญญัติ จำกัดสิทธิของผู้ร้องในการยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ให้สิทธิผู้ร้อง ยกข้อต่อสู้ในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด เห็นว่า กฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นสำคัญ ส่วนผู้ค้ำประกันอาจยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบียดในเวลาภายหลัง หมายความว่า ผู้ค้ำประกันจะใช้สิทธิไต่เบียดได้ก็ต่อเมื่อได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้วเท่านั้น หากผู้ค้ำประกันมิได้ชำระหนี้ก็ไม่มีสิทธิที่จะไต่เบียดกับลูกหนี้ได้ ดังนั้น การที่กฎหมายห้ามผู้ค้ำประกันยื่นคำขอรับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว เพื่อมิให้กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าหนี้ และมีให้ การชำระหนี้ชำระหนี้ในหนี้ที่มีมูลหนี้เดียวกัน ส่วนสิทธิของผู้ค้ำประกันในการยกข้อต่อสู้เจ้าหนี้ นั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ให้สิทธิผู้ค้ำประกันที่จะยกข้อต่อสู้ซึ่งผู้ค้ำประกันมีต่อเจ้าหนี้ และอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ได้ กรณีนี้มีได้เกี่ยวกับ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แต่อย่างไร

ข้อโต้แย้งของผู้ร้องว่า การทำแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นการแปลงหนี้ใหม่ ผู้ร้องทั้งสองจึงต้องหลุดพ้นความรับผิดนั้น เห็นว่า การแปลงหนี้ใหม่เป็นสัญญาระหว่างคู่กรณีเพื่อระงับหนี้เดิมแล้วก่อให้เกิดหนี้ใหม่ขึ้นผูกพันกันแทนหนี้เดิมเป็นอันระงับไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔๕ แต่การทำแผนฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ซึ่งแม้ลูกหนี้หรือเจ้าหนีบบางรายไม่สมัครใจ แต่กฎหมายบังคับให้ต้องจัดทำ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหากิจการที่กำลังตกต่ำให้ฟื้นคืนสภาพเดิมได้ หนี้เดิมของเจ้าหนี้มิได้ระงับไป เพียงแต่อาจจะมีการลดจำนวนหนี้ลง หรือการยืดกำหนดเวลาชำระหนี้ จึงมิได้เป็นการแปลงหนี้ใหม่ อันจะเป็นผลให้ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นความรับผิด นอกจากนี้กฎหมายได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า แผนฟื้นฟูกิจการซึ่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้วไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดของผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง

และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มิได้เป็นบทบัญญัติที่ลดคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ของบุคคลใดลงแต่อย่างใด ตรงกันข้ามกลับยอมรับสิทธิของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อลูกหนี้และผู้ค้าประกัน ในขณะที่เดียวกันก็ให้การพอสิทธิของผู้ค้าประกันที่มีต่อลูกหนี้และเจ้าหน้าที่ และมิได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ค้าประกัน และมิได้เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองบุคคลตามกฎหมายอย่างไม่เท่าเทียมกันและโดยไม่เสมอกัน ในกฎหมายแต่อย่างใด พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

นายมงคล สระฐาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ